

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
КЕЛАЖАГИ
БҲҲҲ
ДАВЛАТ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

E-mail: xalksuzi@uzpak.uz

2003 йил 15 октябрь, №211 (3323)

Чоршанба

«ЎЗМЕТКОМБИНАТ»:

ТЎҚҚИЗ ОЙ ЯКУНАЛАРИ

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ
(ЎЗА МУХБИРИ НЕМАТ
ДУШАЕВ).

«Ўзметкомбинат» акциядорлик ишлаб чиқариш бирлашмасида 366,1 минг тонна пўлат эритилди. Истеъмолчиларга 344,3 минг тонна металл прокати етказиб берилди. Экспорт ҳақи икки баравар ошди, хорижий ҳамкорларга 31,8 миллион АҚШ доллари тенг маҳсулот етказиб берилди.

Қора ва рангли металлургия парчалари ва чиқиндиларини тайёрлаш ҳамда қайта ишлашга топиришни назорат қилиш ва мувофиқлаштириш бўйича республика комиссиясининг Бекободда ўтган навбатдаги йиғилишида металлургия қўлга киритилган ютуқлар алоҳида қайд этилди. Йиғилишни Ўзбекистон

Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Жўрабеков бошқарди.

Қорхонанинг бир маромда ишлаши четдан тайёр металл прокати келтиришни қисқартирмақда. Мамлакатимизда бунёд этилаётган иншоотларда ўзимизда тайёрланган қурилиш арматуралари ишлатилмоқда. Бу қурилиш суръатини бир неча баравар ошириш имконини берапти. Тог-кон саноти майдалаш тегириқларида ҳам Бекободда тайёрланган турли ҳажмдаги пўлат эриткичлардан кенг фойдаланилаётган. Айни пайтда Бекобод металлургия янги маҳсулот турларини, жумладан, монтаж арматураси ва пўлат лист ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўрмоқда.

Бекобод металлургия ўз ҳамкорларидан йилнинг ўтган тўққиз ойи мобайнида 470,4

минг тонна хомашё қабул қилиб олди. Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент, Андижон, Хоразм, Жиззах, Фарғона, Самарқанд вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳрида металл парчалари тўплаш ва қайта ишлашга топириш бўйича белгиланган режалар ортиги билан бажарилди. Айни пайтда қорхонани хомашё билан таъминлаш юзасидан мавжуд имкониятлар айрим жойларда тўла ишга солинмаётгани танқид қилинди.

Йиғилишида қорхонанинг сўнгги чоракда металл хомашёси етказиб бериш ҳақи ва жадвали тасдиқланди, белгиланган вазифалар юзасидан зарур тавсиялар берилди.

Йиғилишида Тошкент вилояти ҳокими У.Мирзақулوف иштирок этди.

УЛКАН ҒАМХЎРЛИК НАМУНАСИ

Пайриқ туманидаги Хартанг қишлоғида бунёд этилган Имом Бухорий ёдгорлик мажмуини мустақиллик обидаси, дейишимиз мумкин. Маъмура Юртбошимиз ташаббуси билан барпо этилди. Ушбу муқаддас ёдгорликни келгуси авлодларга беками-кўст етказиш, боболаримиз меросидан уларни воқиф этиш ва улар соғинган эзгулик, илму урфон уруғларини фарзандлар қалбида ундириш мўҳим вазифамиздир.

Фармон ва ижро

Президентимизнинг «Имом Бухорий ёдгорлик мажмуини асраб-авайлаш ва янада ободонлаштириш, аллома меросини ўргатиш ва тарғиб қилиш ишларини тақомиллаштириш тўғрисида»ги Фармони шу йўлда қўйилган яна бир улкан қадам бўлди.

— Мазкур Фармон мамлакатимиздаги барча дин аҳли ва мўмин-мусулмонларнинг беҳад мамун этди, — дейди Самарқанд вилояти бош имом хатиби Усмонхон

Темурхон ўли. — Зеро, бу Фармоннинг ҳар бир банди Имом Бухорий мажмуасини асраб-авайлаш, ободонлаштириш борасидаги савобли юмушларни ривожлантиришга қаратилган юксак эҳтиром билан йўғрилган. Фармонга мувофиқ, маъмура Ўзбекистон мусулмонлари идораси ихтиёрига ўтказилди. Ташкилий ишларни юритиш учун юридик шахс мақомига эга бўлган Бошқарув Кенгаши тузилди. Шунингдек, Имом Бухорий халқаро жа-

мғармасининг Имом Бухорий республика илмий-маърифий маркази шаклида қайта ташкил этилиши ҳам айни муддао бўлди.

Шу пайтгача зиёратчилардан тушадиган хайрия маблағларининг ўн беш фоизи маъмура ихтиёрига бериларди. Эндиликда ана шу маблағнинг саксон беш фоизи Имом Бухорий мажмуасини ободонлаштириш, асраш, таълаб даражасида сақлаш, мусулмон дунёсидаги нуфузини янада ошириш, маҳаллий ва хорижий зиёратчилар учун барча шароитларни яратиш, аллома меросини ўргатиш ва кенг тарғиб қилишга сарфланади. Қолган қисми эса Имом Бухорий республика илмий-маърифий марказининг фаолияти учун йўналтирилади.

Қисқаси, ушбу Фармон давлатимиз раҳбарининг миллий қадриятларимизни тиклаш, табарруқ қадимжонларнинг ободонлаштириш борасидаги ғамхўрликларининг яна бир намунаси дегунда бўлади.

Ақбар ҚАРИШЕВ,
ЎЗА МУХБИРИ.

Қадамжо

Бухорини Шариф... У — Баҳовуддин Нақшбанд, Абдухалиқ Ғиждувоний сизгари ўнлаб пири-қомиларимизнинг киндик қони тўқилган муқаддас замин. Бугун ана шу ғўша қатта тўй таратди.

Тарихда Хожай Жаҳон номи билан машҳур бўлган Абдухалиқ Ғиждувонийнинг қутлуғ 900 йиллигини муносиб нишонлаш учун вилоятда тайёргарлик ишлари қизғин. Қарий 7 гектар майдонни эгаллаган ушбу ёдгорлик мажмуида дўхма ва хонақоҳлардан ташқари, бир неча фаеворлар ҳам бунёд этилаётган. Маъмура қурилиши ва таъмирлаш ишларида мамлакатимизнинг турли вилоятлари, хусусан, Шаҳрисабдан Собир Фармонов, Қўқондан Ҳамидулло Эшонхон, Тошкентдан Раҳим Мансуров бошиқ уста ва устазодалар меҳнат қилишаётган. Яқин кунлар ичида Ғиждувон туманида қад ростилаётган ушбу мажмуа Бухорини Шарифнинг энг табарруқ қадимжонларидан бирига айланади.

СУРАТДА: Бухородаги «Санд Олим Аҳад» фирмаси устаси Аминжон Давронов иш устида.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ЎЗБЕК СЎМИ — ЭРКИН МУОМАЛАДАГИ ВАЛЮТА

Шу йил 15 октябрдан Ўзбекистонда жорий халқаро операциялар бўйича сўмнинг эркин алмаштирилиши расман йўлга қўйилмоқда

«Жорий халқаро операциялар» деганда нимани тушуномоқ керак?

ЎЗА МУХБИРИ Ўзбекистон Республикаси Марказий банки раиси ўринбосари Шухрат ТОШМУРОДОВга ана шундай савол билан мурожаат қилди. Унинг айтишича, бундай операциялар қаторига товарлар экспорт-импорти, валюта қийматлари олди-сотиши бўйича ҳисоб-китобларни амалга ошириш, чет элга ва мамлакатимизга фойзалар, дивидендлар ва банк омонатлари, кредитлар, инвестициялар ва бошқа молиявий операциялар бўйича даромадларни ўтказиш кирди. Шунингдек, савдога алоқадор бўлмаган пул ўтказиш ва тўловлар (чет элга ўқиниш ва даволаниш, сугурта, маош суммалари, мерос ва бошқа даромадлар) ҳам шулар жумласидандир. Бошқача айтганда, энди ташқи иқтисодий фаолият олиб бориш учун чеклашлар бўлмайди, резидентлар ва норезидентлар миллий валютани эркин алмаштириладиган хорижий валютага бемалол алмаштириши мумкин.

Бу Президентимиз Ислам Каримовнинг узоқни қўлаб юритётган оқилона сиёсатининг яққол самараларидан биридир. Ташқи иқтисодий фаолиятни тақомиллаштириш йўлида мамлакатимиз раҳбарининг фармонлари ва ҳукумат қарорлари босқичма-босқич қабул қилинди. Улар валюта сиёсатини янада эркинлаштиришга қаратилган.

Валюта бозорини эркинлаштириш учун, аввало, Халқаро валюта жағмармасининг (ХВЖ) асосий талабларини бажариш лозим эди: валютани айирбошлаш курсларининг тўла бир хиллигига эришиш, жисмоний шахслар айирбошлаш шохобчаларидан ҳамда ҳўжалик субъектларининг нақд пулсиз ҳисоб-китоблар орқали эркин муомаладаги валютани сотиб олишдаги чеклашларга барҳам бериш. Яқинда мамлакатимизга ташриф буюрган ХВЖ миссияси Ҳаракат режасида қўлаб тутилган шартлар бажарилганини мамнуният билан қайд этди.

Бу шунга аниқлашдики, нақд пулсиз валюта бозорига пул алмаштиришнинг амалга ошириш учун зарур ҳужжатлар рўйхати соддалаштирилди, савдо-воситачилик ташкилотлари томонидан ва қарз маблағлари ҳисобига хорижий валютани сотиб олишдаги чеклашлар

олиб ташланди, хорижда ўқиниш, даволаниш учун тўловлар ҳамда жисмоний шахсларнинг шахсий пулини ўтказишга рухсат берилди. Жисмоний шахслар учун нақд валюта бозоридagi барча чеклашлар бекор қилинди. Ўзбекистон Республикаси резидентлари банклар ва валюта алмаштириш шохобчаларида эркин муомаладаги валютани ҳеч қандай тўсиқсиз, фақат паспортини кўрсатган ҳолда сотиб олиши мумкин.

Импорт борасидаги ташқи савдо ҳисоб-китобларига келсак, бу соҳада ҳам янада эркинроқ тартиб жорий этилмоқда. Масалан, товарларни Ўзбекистон ҳудудига олиб киргунча тўланадиган аванс ҳажмининг 100 фоизи миқдорда миллий валютадаги маблағни қўшимча захира қилиш, импорт шартномаларида белгиланган маблағни фақат товарлар республикага божхона чегарасидан ўтгандан кейингина тўлаш талаби бекор қилинди. Уларни Ташқи иқтисодий алоқалар агентлигини рўйхатдан ўтказишга ҳам чек қўйилди.

Низом жағмармасида давлат улуши 50 фоиздан ортиқ бўлган давлат қорхоналари тузган ҳамда давлат бюджети ёки ҳукумат томонидан берилган ёки унинг қафолати асосида жалб қилинган кредитлар ҳисобига молиялаштириладиган шартномалар Ташқи иқтисодий алоқалар агентлигини олдидан экспертизадан ўтказиладиган бўлди. Аввалдан ҳақ тўлашнинг чегара суммаси бекор қилинди, ташқи қарзлар бўйича фойз тўловларининг 20 фоиздан ошмаган максимал миқдори ва бошқа чеклашлар олиб ташланди.

Бундан ташқари, амалда валюта алмаштириш курсларининг бир неча хиллигига олиб келган барча таъкирлар бекор қилинди, леб таъкирлади Ш.Тошмурадов. Ҳозир барча операциялар банкларро савдо сессияларида эркин муомаладаги валютага талаб ва тақлидан келиб чиқиб белгиланган ягона курс асосида амалга оширилади, яъни валюта айирбошлаш курсларининг бир хиллиги таъминланади. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг курси валюта операциялари бўйича бахталари ҳисоб-китоби

(Давоми 2-бетда).

ТОШКЕНТ (ЎЗА МУХБИРИ НАЗКАТ УСМОНОВА).

Пойтахтимиздаги «Бунёдкор» ёшлар телеклубида «Икки палатали Парламент — давр талаби» мавзусида семинар-тренинг бўлиб ўтди.

Маълумки, Олий Мажлиснинг унинг сессиясида «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси

ЁШЛАР БИЛАН МУЛОҚОТ

тўғрисида»ги конституциявий қонун қабул қилинган эди. Давлатимиз раҳбари ўз маърузасида мазкур конституциявий қонуннинг олий ҳокимият органларинида халқ хоҳиш-иродасини янада кенгроқ таъминлашда, ҳуқуқий демократик жамият қуришида ул-

кан аҳамиятга эга эканини алоҳида таъкидлаган эди.

Дунёнинг ривожланган мамлакатларидаги парламентаризм тажрибаси ва Ўзбекистон халқининг қадриятлари ва менталитетини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган мазкур қонун турли

сиёсий кучлар ва ҳудудларнинг вакили бўлган қонун чиқарувчиларнинг энг мўҳим давлат масалаларини ҳал этишдаги ролини қучайтиришга қаратилган. Шу боис Президентимиз аҳолининг турли қатламлари манфаатларини амалга оширишнинг энг мақ-

бул механизмни яратиш, профессионал олий қонунчилик органини шакллантириш учун бўлгуси парламентнинг иккала палатаси ваколатларини аниқ белгилаш зарурлигини қайд этган эди.

Семинарда олимлар ёшларга мазкур қонуннинг мазмун-моҳиятини ва аҳамиятини батафсил тушунтириб берди.

Пойтахтимизда

Нанокимёни биласизми?

Ўзбекистон ФА Полимерлар кимёси ва физикаси институтида «Нанокимё: ўзига хос хусусиятларга эга бўлган полимер тизимларини яратиш учун янги ёндашишлар» мавзусида халқаро илмий анжуман бўлиб ўтди. Унда дунёнинг турли мамлакатларидан — Франция, Германия, Исроил, Россия, Украина, Қозғистон, Тожикистондан 30 дан ортиқ олимлар қатнашди. Шунинг таъкидлаб ўтиш керакки, ҳозирги вақтда дунёда нано сўзи билан боғлиқ нанобиология, нанофизика, нанокимё, нанотехнология каби илмий атамалар қатта қизқиш туғдиримоқда.

Нанотехнология — бу олдидан белгиланган хусусиятларга эга бўлган тизимларини яратиш учун алоҳида атом ва молекулалар билан манипуляция қилишга қаратилган технологиядир.

Ушбу анжуманга 100 дан ортиқ маърузалар киритилган. Улардан 30 таси хорижий олимларникидир.

М. ХОЛМАТОВА.

Тингла ва ўрган

«Росзарубежцентр» ваколатхонаси Ўзбекистон билан ҳамкорликда инсонпарварлик ҳаракатини бошлади. Ундан мақсад — юртимиздаги ўрта мактабларнинг 5-11-синф ўқувчилари учун мўлжалланган рус адабиёти бўйича тўлиқ аудио қўлланмаларни улаштириш.

Ҳаракат фаолияти яна бир неча ой давом этади. Ҳозирча пойтахтнинг 63 та мактаби бундай аудиоқўлланмалар билан таъминланди.

Аудиоқўлланма барча рус мумтоз адабиёти намояндалари ҳақидаги маълумотларни ўз ичига олган 52 та аудио-кассетадан иборат.

Шунингдек, аудиоқўлланмалар кутубхоналарга, жумладан, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон миллий кутубхонасига ҳам топширилди.

Д. РУСТАМОВА,
талаба.

Жойлардан хабарлар

«Ўзбекистон — умумий уйимиз»

Навоий шаҳрида ушбу шир остида маданият ва дўстлик фестивалини ўтказиш олат тусига кирди. Қуй бўйи «Фарҳод» маданият саройи майдонига давом этган тасавир ва амалий санъат кўргазмалари, миллий таомлар, адабиётлар намойиши бу ерда яшаётган турли миллат ва элатларнинг кечаси ва бугундан сўзлади. Аҳиллик, биродарлик, бирлик Ватан истиқболини таъминлайдиган буюк куч эканлиги қондош, жондош тилларда янграган куй ва қўшиқларда тараннум этилди. Айниқса, рус, қозоқ, қорақалпоқ, қорейё, яхуди, татар миллий марказларининг чиқишлари байрамга ўзгача руҳ бағишлади.

М. ЮСПОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

А. ПИРМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Халқ сўзи» назоратида

Носозликлар тугатилди

лардаги радиоланяларда носозликлар бўлганлиги сабабли, мижозларнинг радионуқталари вақтинча ишламай турганди. Эндиликда линиялардаги носозликлар ҳақида фикр билдирилган эди. Мақола юзасидан «Фаргона Телеком» филиали директори Д.ТОШМАТОВ имзоси билан қуйидаги мазмунда расмий жавоб олдик. «Хонадон-

таъминланган. Ундан фойдаланиш тартиблари қишлоқ фуқароларига тушуниқ боришмоқда. Ҳозирги кунда Риштон туманида симли радио алоқаси шунини тўхтатишга рухсат бўлгани йўқ. Аҳоли ундан фойдаланмоқда. Симли радио алоқасидан эфир туридаги радио алоқасига ўтиш масалалари ҳал қилинмоқда».

Газетамизнинг шу йил 16 август сонидан чоп этилган «Радиоканал хизматидан баҳра оламизми?» сарлавҳали мақолада радиоланялардаги носозликлар ҳақида фикр билдирилган эди. Мақола юзасидан «Фаргона Телеком» филиали директори Д.ТОШМАТОВ имзоси билан қуйидаги мазмунда расмий жавоб олдик. «Хонадон-

ЎРОҚДА ЙЎҚ, МАШОҚДА ЙЎҚ, ХИРМОНДА ҲОЗИР

Шу кунларда пахта, дон ва нефть маҳсулотларини яширин йўллар билан мамлакатимиздан олиб чиқиб кетишга уриниш жойларда жамоат тартибини сақлаш чора-тадбирлари кўриляпти.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш бош бошқармасидан маълум қилишларича, мавсум бошидан буён пахта ниғинлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ҳукумат қарорини бажариш юзасидан ички чора-тадбирларни амалга оширишмоқда. Пахта йиғим-терими мавсумида жамоат халфензидигини таъминлаш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш

мақсадида жойлардаги ички ишлар идораларида «Пахта-2003» тезкор штаблари тузилди. Ҳаширчиларнинг вақтинча яшаш жойларида жамоат тартибини сақлаш чора-тадбирлари кўриляпти.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш бош бошқармасидан маълум қилишларича, мавсум бошидан буён пахта ниғинлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ҳукумат қарорини бажариш юзасидан ички чора-тадбирларни амалга оширишмоқда. Пахта йиғим-терими мавсумида жамоат халфензидигини таъминлаш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш

«Ман-Зухро» фермер ҳўжалигига қарашли дада майдонидан терилган 600 килограмм пахта ни мазкур ҳўжалик ишчиси Б.Тўрамурадов номалум кимсага 72 минг сўмга сотиб юборгани аниқланди.

«Алҳамбек» фермер ҳўжалиги раҳбари Р.Йўлдошев эса номалум кимсаларга бир тонна пахта териб, сотиб юборгани маълум бўлди.

Наманган вилояти Уйчи туманидаги Ш.Рашидов номидаги ширкат ҳўжалиги пудратчиси Ё.Тўхтабоевнинг уйда 413 килограмм пахта яширилгани фойш этилди. Уй эгаси пахта ни сотиш учун олиб қўйганини тан олд.

Ҳуқуқ-тартибот идоралари ҳодимлари эл-юрт ризқига чанг солишга уринмаётган бундай қишларнинг кирдикорларига чек қўйиш йўлида фаол иш олиб боришмоқда.

БЕҲЗОД НОРБОВ,
ЎЗА МУХБИРИ.

Ўзини ўзи бошқариш органларига сайлов олдидан

Матбуотда эълон қилинганидек, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг 2003 йил 6 октябрдаги қарорига мувофиқ, фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) ва улар маслаҳатчиларининг ваколат мuddатлари тугаши муносабати билан, Конституциямизнинг 105-моддаси ҳамда «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонуннинг 20-моддасига биноан, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига 2003 йилнинг ноябрь-декабрь ойларида сайлов ўтказилади.

нингдек, вакиллар сайлаш тартибига аниқликлар киритилди. Фуқаролар йиғинлари, дунё микёсида оладиган бўлса, бекиёс ноёб, ўзига хос миллий ўзини ўзи бошқарув усулидир. Ҳозирги вақтда қонунлар, Президент фармонлари ва ҳукумат қарорларининг ижро этилиши устидан жамоат назоратини амалга

нинг учун ҳам Олий Мажлис Кенгаши фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайлов ўтказишни ташкил этишга доир тадбирлар ишлаб чиқди. Унда сайлов кампаниясини норматив жиҳатдан таъминлаш, сайлов ташкилотчиларига услубий ва амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида тадбирлар ўтказиш, сайлов кампаниясини ташкилий жиҳатдан таъмин-

жавоб топса бўлади. Унда ташкилотчилик қобилиятига ҳамда аҳоли ўртасида катта обрў-эътибор ва ҳурматга эга, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари олдидан турган вазифаларни, шу жумладан, мазкур органларга давлат ҳокимияти органлари ваколатларининг бир қисми босқичма-босқич ўтказилиши муносабати билан боғлиқ вазифаларни ҳал этишга қодир шахслар орасидан фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) ва уларнинг маслаҳатчилари лавозимларига номзодлар танлашни лозимлиги кўрсатилган.

Бошқарувнинг ўзига хос ноёб усули

нидан кўпгина ишлар амалга оширилади. Мамлакатимиз парламенти фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини, маҳалла институтининг норматив-ҳуқуқий базасини муштаҳкамлашга алоҳида эътибор бермоқда. Жумладан, «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни Олий Кенгаши томонидан 1993 йил 2 сентябрда, мазкур Қонуннинг янги таҳрири эса биринчи қақриқ Олий Мажлис томонидан 1999 йил 14 апрелда қабул қилинган бўлиб, бугунги кун талабларидан келиб чиқиб, иккинчи қақриқ Олий Мажлис бу муҳим ҳужжатга бир қанча ўзгаришлар киритишни лозим топди. Қонун фуқаролар йиғини кенгаши, фуқаролар йиғини фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича комиссиялар ҳамда тафтиш ва маъмурий комиссияларни фуқаролар йиғини органлари қаторига қўшиш тўғрисидаги нормалар билан бойитилди. Шу-

ошириш, кўп болали ва кам таъминланган оилаларга, аҳолининг бошқа тоифаларига иқтимоий мадал бериш учун давлат томонидан ажратилаётган маблағлар маҳаллалар томонидан берилаяпти. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 105-моддасига мувофиқ, шаҳарча, қишлоқ ва овулларда, шунингдек, улар таркибидagi маҳаллаларда ҳамда шаҳарлардаги маҳаллаларда фуқароларнинг йиғинлари ўзини ўзи бошқариш органлари бўлиб, улар икки ярим йил мuddатга раисини (оқсоқолни) ва унинг маслаҳатчиларини сайлайди. Бундан икки ярим йил аввал, яъни 2001 йилнинг май-июнь ойларида мамлакатимизда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайлов ўтказилган эди. Ҳаммаиз сайлов иқтимоий-сиёсий ва ташкилий жиҳатдан юқори даражада, эркин, демократик руҳда, қонунларга тўлиқ риоя қилинган ҳолда ўтишига мамлакатимизнинг ҳар бир оғли фуқароси ўз ҳиссасини қўшиши лозим.

«Сайлов жараёнида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига раис (оқсоқол) этиб кимларни сайлаш мумкин?» деган савол туғилди, табиий. Бу саволга Олий Мажлис Кенгашининг қароридан ҳам

Оила манфаати — Миллат манфаати

Республикамиз Президенти Ислам Каримовнинг бевосита ташаббуси асосида «Жиний жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Жиноят, Жиноят процессуал кодексига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Қонуннинг қабул қилинганига ҳам икки йил тўлди. Утган давр бу қонуннинг нақадар ҳаётий эканлигини яққол намойиш этди. Билиб-билмай турли хил жиноятларга аралашиб қолган, қилмишдан пушаймон фуқароларнинг ҳаётда ўзларининг тўғри йўлларини топишларида катта имконият яратилгани иқтимоий ҳаётимизда, иқтисодиётимизда аққол намойиш бўлмоқда. Жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти судининг раиси Баҳриддин НОРХУЖАЕВ билан суҳбатимиз айна шу хусусда бўлди.

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

оқибатлари, жароҳатлари ҳақида битмаган кўп оилаларни биламиз. «Қаровчисиз, уй-жойсиз, чорасиз қолган оилаларда, бола-чақаларда нима гуноҳ?» деган саволлар жавобсиз эди. Бундай ҳолатлар янги жиноятларни келтириб чиқариши мумкинлигини ҳеч ким ўйлаб ўтирмади. Янги қонун эса гуноҳини тушуниб, қилган жиноятдан пушаймон бўлганларга ҳаётда, жамиятда, оила аъзолари олдига ўзини оқлаш учун имконият яратди.

Рақамларни таъкидлаб айтганим боиси, худди ана шу маблаг 649 нафар судланувчи томонидан давлат ва қорхоналар кассаларига тўланди. Натияжада етказилган зарарларни тўлиқ қозолган судланган шахсларга озодлиқ маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазолар тайинланди, улар қамқондан озод этилдилар.

— Мамлакатимиз қонунчилигида жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

Жиззах тумани фуқароси Раҳматжон Фозилжонов «Галларол дол қабул қилиш» масъулияти чекланган жамиятига омбор мудир этиб тайинланганидан сўнг ўзга норасмий ёрдамчи олади. Жиззах шаҳридаги «Олмазор» маҳалласида яшовчи Аҳром Ҳақимов ҳам даст қилиб ўзини ёрдамчидан ҳам кўра кўпроқ «иш юритувчи» деб ҳисобларди. Теъдда устозига ҳаққий иш юритувчилигини исботлашди.

— Мустақилликка эришганимиздан сўнг, эътибор қилган бўлсангиз, ўзбек тилида «миллий қонунчилик» деган ибора пайдо бўлди. Айнан ўша миллий қонунчиликнинг кўп қирралар жаҳондаги етуқ ҳуқуқшунослар томонидан муносиб баҳоланмоқда. Оқлий мисол, халқимиз азалдан муросатда, кеңиримиздир. Миллий удуларимизда ўртадаги низо яраштириш усули билан бартараф қилишнинг қўллаб турлари, йўллари қўлланиб келинган.

Утган йилги галла ўрми-йиғими пайтида икки ошна Галларол туманидаги бир қатор ҳўжалиқлар раҳбарлари, мутахассислари билан жиний тил бириктириб, омборга катта миқдордаги дол аралашмаси қабул қилинган ҳақидаги қалбаки ҳужжатларни расмий-лаштиришди. Кейинроқ эса, омордаги қамомадни яшириш учун «дол аралашмасини ҳўжалиқларга қайтариб берилгани тўғрисидаги ҳужжатларни «ясашди». Лекин қинғир ишнинг қийини қилин қирқ ёрадиган ҳуқуқ посбонлари томонидан аниқланди. Олиб борилган тергов ишларидан сўнг, суд ҳўқмига кўра, ҳар икки жиноятчи 7 йилдан озодлиқдан маҳрум этилиб, суд залида қамқоққа олинди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

Утган йилги галла ўрми-йиғими пайтида икки ошна Галларол туманидаги бир қатор ҳўжалиқлар раҳбарлари, мутахассислари билан жиний тил бириктириб, омборга катта миқдордаги дол аралашмаси қабул қилинган ҳақидаги қалбаки ҳужжатларни расмий-лаштиришди. Кейинроқ эса, омордаги қамомадни яшириш учун «дол аралашмасини ҳўжалиқларга қайтариб берилгани тўғрисидаги ҳужжатларни «ясашди». Лекин қинғир ишнинг қийини қилин қирқ ёрадиган ҳуқуқ посбонлари томонидан аниқланди. Олиб борилган тергов ишларидан сўнг, суд ҳўқмига кўра, ҳар икки жиноятчи 7 йилдан озодлиқдан маҳрум этилиб, суд залида қамқоққа олинди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, миллий удум, анъаналаримиз сингдирилган жиҳатлари ҳақида нима дея оласиз?

ЎЗБЕК СЎМИ — ЭРКИН МУОМАЛАДАГИ ВАЛЮТА

статистик ҳисоботларни юритиш, божхона ва бошқа мажбурий тўловларни амалга ошириш учун белгиланади. Бундай чораларни Марказий банк юритган қаттиқ пул-кредит сиёсатисиз амалга ошириб бўлмас эди. У инфляция даражасини пасайтиришга икборий таъсир кўрсатди. Жорий йилнинг тўққиз ойи мобайнида истеъмол нархларининг 0,3 фоиз дефляциясига эришилди, вақолатки, 2002 йилнинг 9 ойида инфляция 17,4 фоизни ташкил этган эди. Марказий банк келгусида ҳам белгиланган пул-кредит сиёсатини валюта бозорини эркинлаштириш бўйича амалга оши-

рилган чора-тадбирлар билан бўлиб ўзвий боғлиқ ҳолда олиб боради. Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон жорий ҳалқаро тўловлар бўйича валютани эркин алмаштиришининг жорий этиш юзасидан бошқа мамлакатлар тажрибасини, шу жумладан, бу муҳим ишнинг салбий жиҳатларини ҳам диққат билан ўрганиб чиқди. Олтин-валюта захирасини жамғариш жараёни узққни кўзлаб амалга оширил-

ди. Ушбу захира мамлакатимиз меъдан қара олмай, сўмини эркин конвертация қилишга ўтқиш учун зарур миқдорга етди. Ҳукуматимиз ва Марказий банк томонидан «Валютани тартибга солиш тўғрисида»ги Қонуннинг янги таҳрирдаги лойиҳаси ишлаб чиқилди. Унда биздаги валюта бозорини тартибга солиш тизими ХВЖ Битим Муддаларининг 8-моддасида кўзда тутилган

мажбуриятларга тўла мослиги назарда тутилган. Миллий валютани эркин жорий ҳалқаро операциялар бўйича алмаштирилиши Ўзбекистонга нима беради? Бу саволга жавобан суҳбатдошимиз мамлакатимизда эришган макроекономик жиҳатдан эркинлаштириш, тадбиркорликни ривожлантириш, хорижий инвесторларни жалб қилиш учун мустаҳкам асос

яратганини таъкидлади. Хусусийлаштириш, капитал қурилиш, қишлоқ ҳўжалиги, ёқилғи-энергетика ва бошқа тармоқларда кенг кўламли бозор иқтисодиётига хос тузилмавий ислохотлар ҳамда иқтисодиётда давлатнинг иштирокини камайтиришни кўзда тутувчи маъмурий ислохотларни амалга ошириш учун кенг имкониятлар очилмоқда. Қисқаси, мамлакатимиз иқтисодиёти янги юксалишлар сари юз тутаяди, Ўзбекистоннинг бозор иқтисодий ҳамжамиятида интеграция жараёни янада тезлашади.

ЎЗА шарҳловчиси Виктор НИКОЛАЕВ суҳбатлашди.

— Суд амалиётида жиддий ўзгаришлар ясаган қонунларимизнинг одиллик, инсонпарварлик тамойиллари ҳаққор ҳуқуқ ташкилотлари томонидан чуқур эътироф этилаётгани талланган йўлнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Барчага тушунарли бўлиши учун сўзимни иқтисодиёт билан боғлиқ қонунбузарликлардан бошламоқчиман: утган даврда жиноят ишлари бўйича Жиззах вилояти, туман ва шаҳар судлари томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилган ишлар якуни бўйича фақат 497 жиноят ишда жамми 1 миллиард 14 миллион 981 миң сўмдан зиёдроқ моддий зарар етказилгани аниқланди.

— Мамлакатимизда жаҳоннинг илгор тажрибаларига суянилаётгани табиий. Шу билан бирга, кенг жамоатчиликнинг фикри, депутатларнинг изланишлари натижасида қонунларимизда миллийлигимизга хос алоҳида жиҳатлар ҳам сезилиб турибди. Қонунчилигимизнинг дунё эътиборини тортганида, бошқаларни ҳам ўрганишга даъват этилган, милли

Қашқадарёнинг бош кутубхонаси

кайта таъмирланиб, янгидан жиҳозланиб, ишга туширилди.

Муҳтарам газетхон! Агар ёдингизда бўлса, газетамизда «Томи тешик кутубхона» сарлавҳали мақола чоп этилган эди. Ушанда вилоят раҳбари катта бир йилдан маданият ишлари бошқармаси бошлиғига дағдага қилган, кутубхона раҳбарини ишдан ҳайдашга кўрсатма берган, охири-оқибат кутубхона томи қўл учиди шиферлаб чиқилган эди. Шу билан гўё кутубхонага «эътибор» берганлиги намойиш этилган.

Озроқ вақт ўтиб, вилоят раҳбарияти ўзгарди. Шу билан кутубхонага ҳам муносабат ўзгарди. Сайидо Насофий номидаги вилоят кутубхонаси бутунлай қайта таъмирланди. Бу ишга 230 миллион сўм сарфланди. 80 минг сўмлик янги жиҳозлар ўрнатилди. Жумладан, резерграф — минн босмахона, 30 та компьютер ўрнатилиб, интернетдан фойдаланиш йўлга қўйилди. Янги ва мавжуд китобларнинг электрон каталоги шакллантирилди. 5 миллион сўмлик янги адабиётлар олинди. Янги йилдан китобхоналар маълумотларини компьютер тармоғи орқали олиш имконига эга

бўлдилар. Энг асосийси, кутубхонада «Президент асарларини ўрганиш», «Миллий истиқлол гоёсини ўрганиш ва тарғиб этиш», «Ўзбекистонда демократик жамият қуриш назарияси ва амалиёт» марказлари ташкил этилди. Кутубхона ўқитувчилар ва мураббийлар кунига ишга туширилди. Унда сўзга чиққан вилоят ҳокими Н.Зайниев кутубхона халқимизнинг маънавиятини оширишга хизмат қилишини алоҳида таъкидлади. Зеро, кутубхонага кириб, китобга дўст тутилган одам маънавий етук бўлади. Маънавий қашшоқлик ёмон. Кутубхона ана шундай қашшоқликнинг олдини олишга хизмат қилади.

Нарзулла РАВШАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ташаббус

Корхона ёки ташкилот раҳбарининг кундалик ташвишлари ўзига яраша. Булардан ортиб, хайрли ишга бош қўшгани, масалан, мактаблар таъмирига ёрдам қилини чўзгани эса фақат тахсинга лойиқ. Наманган вилоятидаги кўплаб меҳнат жамоалари ўқув даргоҳларига шафеликни анъананага айлантиришган. Бу галли хозирлик самараси янги ўқув йилининг дастлабки ойдаёқ яққол кўзга ташланди.

Вилоят марказидаги 1-ўрта мактаб кўҳна ўқув даргоҳларидан. Унинг ўтган аср бошларида қурилган ва сўнгги бор бундан ўн йил аввал таъмирланган биноларининг анча оҳори кетиб қолганди. Узоқ йиллик таъмирланган кейинги катта таъмирлашни шахардаги «Салқин ичимликлар» ҳиссалорлик жамияти ўз зиммасига олди. Унинг кўмагида кўшимча саккизта синф хонасига эга йўлдош бино тикланиб, парта, ёзув тахталари, бошқа жиҳозлар билан таъминланди. Биринчи кўнгирак чалиналган кун бу ерга келган вилоят ҳокими сўнгги нусхадаги компьютерни совға қилди. Шароит соз бўлган, ўқитувчининг ишга, талабанинг ўқишга меҳри ортар экан. Бутун Шароф Ра-

Мактабни қўллаган кам бўлмайди

шидов номли мазкур мактабга келган киши таъмиртарбия ишларининг юксак савияда ташкил этилаётганлигига гувоҳ бўлади. Эъти таътил 45-мактаб учун янгилаштириш даври бўлди. Уларнинг том ва полларини янгилашдан торттиб, ичимлик суви, газ билан таъминлаш муаммоларини ҳал қилишга чалинган катта ҳажмдаги юмушларда оталиқ ташкилотлари маҳаллий бюджетга елкадошилик қилишди. Умуман, бу йил мактаблар таъмири, янгилаштириш бунёд

этиш учун 1 миллиард 265 миллион 930 минг сўм маблағ сарфланди. Унинг 418,5 миллион сўми маҳаллий бюджетдан ажратилган бўлса, қолган қисмини қоллашда ҳомий ташкилотлар, ота-оналар, ташаббускор гуруҳларнинг молиявий ма-

дадига бирдай маъқул тушди. Унинг ўзи фермер хўжалиги ҳисобидан бир миллион сўм ажратди. Нафақахўр Усмоножон Луқмонов эса юз минг сўм ёрдам қилди. Хуллас, биров пул, бошқа биров ёғоч-тахта дегандай, ҳар ким топганини

Замонавий мактабларни компьютерсиз тасаввур этиш қийин. Тармоқдаги ислохотларнинг асосий йўналишларидан бири ҳам шу. Янги ўқув йилидан бошлаб электрон дастурдан фойдаланаётган билим масканларининг сони 400

раҳбарлари аксариятининг мактаб ҳаёти билан яқинлиги ишмизга жўшқинлик бағишлайди, — дейди вилоят халқ таълими бошқармасининг бошлиғи Дилшода Далажонова. — Уларнинг беминнат ёрдами билан ўқув даргоҳларининг моддий-техник имкониятлари кенгайиб бораёпти. Мана, бир мисол. Уйчи туманидаги А. Мўминов номи ширкат хўжалиги раиси Тожиржон Исмаилов шу ҳудуддаги мактабнинг иккита синфи учун ўқув парталари олиб берди. Наманган давлат университети ректори, Олий Мажлис депутати Туреунбой Файзуллаев Мингбулоқдаги иккита мактабга компьютер туҳфа қилди. Бундай олийҳиммат кишилар ораминда жуда кўп.

Мактаб — бугуннинг эртаси, юрт келажаги. Унга юз бурган, мурувват кўрсатган одам сира-сира кам бўлмайди. Наманганда бу ишни анъананага айлантирилганнинг ҳимматига балли, дейсиз.

Кудратилла НАЖМИДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

дади, шунингдек, мактабларнинг ички имкониятлари қўл келди. «Кўпдан қуён қочиб кутулмас» деган мақол мактаблар қурилиши ва таъмирида ҳам исботини топди. Наманган туманидаги Муллақанд қишлоғида жамоатчилик кучи билан тикланган бино бунга мисол бўла олади. 22-мактабнинг 1936 йилда қурилган ва яроқсиз ҳолга тушган йўлдош биносини янгилаш ташаббуси билан чиққан фуқаро Бекмўлат Аҳмадалиевнинг таклифи маҳаллада-

тутқазди. 180 ўқувчига мўлжалланган бино жуда чиройли таъмирдан чиқди. У битказилгач, болалар бир сменада ўқишга ўтди, қўшимча машғулотлар ташкил этиш имконияти юзга келди. Янгиқўрғон туманидаги Бекобод қишлоғида ҳам 220 ўринли мактаб ҳашар усулида қад ростлади. Чует туманининг Аҳча қишлоғидаги янги билим маскани 360 ўқувчини бағрига олди. Уни барпо этиш учун маҳаллий бюджет ҳисобидан 143,8 миллион сўм маблағ сарфланди.

дан ортгани бу масалага эътибордан нишон. Унча арзон бўлмаган ушбу воситаларни сотиб олишда ҳомийлар, шунингдек, турли жамғармалар таълим тизимига яқиндан мададкор бўлаётгани кишини қувонтиради. Кунги кеча ўзининг компьютерлар мажмуасига эга бўлган 13-мактаб «Ўзбекистон мактаблари учун компьютерлар» лойиҳасини амалга оширишда фаол қатнашаётган АҚШ ва Япония компанияларининг ҳимматидан хурсанд.

— Меҳнат жамоалари

«Нурфаррух»нинг сўт булоғи

Ҳозирги кунда Қибрай туманидаги «Нурфаррух» фермер хўжалигида 50 бошдан зиёд соғин сигир парвариш қилинаёпти. Улардан кунига 800 килограммгача сўт соғиб олинди, пойтахт аҳолисига пешма-пеш етказиб берилмаётди. «Сигирнинг сўти тилида», дейишади. Шу боис жамоа аҳли етарли миқдорда озуқа жамғариб, кишлоқ бетафлот ўтказиш учун астойдил ҳаракат қилмоқда.

СУРАТДА: фермер хўжалигининг молбоқари Сайфулла Назовов.

Е. БОТИРОВ олган сурат.

Экологик харита тақдироти

ЭКОСАН халқаро жамғармаси Ўзбекистон Республикаси Фанқулода вазиятлар вазирлиги ҳамкорлигида Табиий офатлар ҳафтини камайтириш халқаро кунига бағишлаб учрашув ўтказди. Унда иштирок этган вазирлик ва идоралар, илмий-тадқиқот институтлари ходимлари, халқаро ташкилотлар раҳбарлари Ўзбекистон ҳудудига табиий офатларнинг юзига келиш эҳтимоли, улардан ҳимояланиш тадбирлари, аҳолининг фанқулода вазиятларда ўзини қандай тутиши, сейсмик хатарларнинг олдини олиш хусусида фикр-мулоҳазаларини алмашди.

Учрашув давомида Ўзбекистон Республикасининг янги экологик харитасининг тақдироти ҳам бўлди.

Комил ҒАЙИБ,
ЎЗМУ талабаси.

Инсон умрининг мазмуни унинг йиллар давомидаги қилган эзгуликлари, яхшиликларини фидойилликлари билан ўлчанади. Пойтахтдаги Киночилар уйида Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студияси ижодкорлари томонидан яратилган «Урмимиз боқийдир», «Асқад Мухтор» ва «Замон билан ҳамнафас» номи фильملарни томоша қиларкансиз, юқоридаги фильмлар бот-бот ҳаёлингиздан кечади. Мазкур фильмларнинг умумий жиҳати шундаки, унда маънавийти-миз, адабиётимизнинг уч буюк дарғаси, уларнинг ибратли ҳаёт йўллари ҳақида ҳикоя қилинади.

Тасмага муҳрланган сиймолар

Шоир Усмонов Азим сценарий асосида таниқли кинорежиссёр Шухрат Аббосов ва оператор Р. Галиев суратга олган «Урмимиз боқийдир, умримиз боқий...» фильми ўзбек адабиётининг улкан намунаси, академик шоир Гафур Ғулум таваллудининг 100 йиллиги муносабати билан яратилган. Фильмда шоирнинг улкан салоҳияти ва у яшаб ўтган давр зиддиятлари хусусида атрафли фикр юритилади.

Маълумки, мустақиллик байрами арафасида мамлакатимизнинг бир гуруҳ фидойи кишиларига Президентимизнинг Фармони билан «Буюк хизматлари учун» ордени берилди. Улар орасида халқ ёзувчиси, марҳум Асқад Мухтор ҳам бор. Машраб Бобоев сценарий асосида режиссёр Р. Ботиров ва оператор Э. Мамедовлар суратга олган «Асқад Мухтор» фильми ёзувчининг ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳикоя қилинади. Эътиборли томони шундаки, ижодкорлар фильм давомида ёзувчининг китобхоналарга нотаниш бўлган жиҳатлари, инсон иродасининг нималарга қодирлигига алоҳида урғу беришган. Шунингдек, фильмда ёзувчининг дўстлари, шоирларнинг у ҳақдаги хотиралари ҳам ўрин олган.

«Замон билан ҳамнафас» деб аталувчи учинчи фильм эса режиссёр Эдуард Хачатуров томонидан яратилган бўлиб, унда таниқли адабиётшунос олим, Ўзбекистон Қарамони Озод Шарафидинов ижоди, унинг ўзбек адабиёти ривожига қўшган ва қўшаётган улкан ҳиссаси, матонатни ҳақида сўз боради.

Мавжуда ХОЛМАТОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТАНЛОВ ҲАҚИДА ЭЪЛОН

ДАВЛАТ МУЛКИНИ ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИТОРЛАРГА СОТИШ БЎЙИЧА ТЕНДЕР САВДОЛАРИ ЎТКАЗУВЧИ ДАВЛАТ КОМИССИЯСИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 26 августдаги 368-сонли қарорининг бажарилишини таъминлаш мақсадида Давлат тендер комиссияси йиғилишининг 2003 йил 6 октябрдаги баённомаси билан тасдиқлаган қўйидаги паст рентабелли, зарар қўриб ишлаётган, иқтисодий ночор давлат корхоналарини, паст ликвидли объектларни, инвестор томонидан инвестиция мажбуриятларининг қабул қилиниши шarti билан бепул бериш бўйича 2003 йил 10 декабрдан бошлаб танлов ўтказилади:

Давлат корхоналари		
Андижон вилояти		
1	128-сонли қурилиш-монтаж участкаси	Балиқчи тумани
Самарқанд вилояти		
2	"Ҳазора" автошоҳбекати	Самарқанд шаҳри
3	"Пойарик" автошоҳбекати	Пойарик тумани
Сирдарё вилояти		
4	"Сайхунбод" КМК	Сайхунбод тумани
5	"Голодностепская" КМК	Гулистон шаҳри
6	"Гулистон" МКМК	Гулистон тумани
7	"СВС трест"и ССО38-сонли КМК	Янгиер шаҳри
Давлат объектлари		
Андижон вилояти		
8	"Бойчечак" болалар боғчаси	Избоскан тумани
9	"Олдузча" болалар боғчаси	Улугнор тумани
10	"Наврўз" болалар боғчаси	Улугнор тумани
11	"Зилола" боғчаси	Улугнор тумани
12	"Ўзбекистон мустақиллиги" болалар боғчаси	Избоскан тумани
13	Туман марказий шифохонаси терапия бўлими биноси	Пахтаобод тумани
14	"Кулла" туман марказий шифохонаси биноси	Булоқбоши тумани
Бухоро вилояти		
15	"Зилола" болалар боғчаси	Ромитан тумани
16	"Севинч" болалар боғчаси	Ромитан тумани
Самарқанд вилояти		
17	46-сонли болалар боғчаси	Самарқанд шаҳри
18	89-сонли болалар боғчаси	Самарқанд шаҳри
19	42-сонли болалар боғчаси	Самарқанд шаҳри
Фарғона вилояти		
20	"Бурбалик" кишлоқ участка шифохонаси	Олтириқ тумани
21	Охунбобоев кишлоқ участка шифохонаси	Сўх тумани
Тошкент шаҳри		
22	7-сонли 9 қаватли ётоқхона (А и Б блоки)	Тошкент шаҳри
23	29-сонли болалар боғчаси	Тошкент шаҳри

Давлат корхоналари ва объектларини инвестиция мажбуриятларини қабул қилиш шarti билан бепул олиш танловда жисмоний, юридик ва Ўзбекистон Республикаси резиденти бўлмаган шахслар қатнашиши мумкин.

Танловда қатнашиш истагини билдирган талабгорлар белгиланган шаклдаги аризани тўлдириб, таклифни муҳрланган конвертда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларининг ҳудудий танлов комиссияларига тақдим қилиши лозим.

Танлов таклифи инвестицион дастурнинг (лойиҳа) белгиланган муддатларда бажарилиши, корхонанинг молиявий-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш ва фаолиятини тиклашга қаратилган бизнес-режани ўз ичига олган бўлиши лозим.

Танлов шартлари бўйича ҳудудий танлов комиссияларига, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ҳамда иқтисодий ночор корхоналар ишлари бўйича давлат қўмитасига мурожаат қилишини лозим.

Маълумот учун телефонлар: 139-20-73, 139-22-77, факс: 139-20-71

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ФАОЛИЯТ КЎРСАТАЁТГАН МАҲАЛЛИЙ ВА ХОРИЖИЙ САРМОЯДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

Давлат мулки қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 13 августдаги 350-сонли «Балиқчилик тармоғида монополиядан чиқариш ва хусусийлаштиришни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ҳамда 2003 йил 4 сентябрдаги 382-сонли «Паррандачиликда монополиядан чиқариш ва иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорларига асосан тугатилаётган «Ўзбекистон» акциядорлик компанияси ва «Ўзпаррандасаноат» уюшмасининг таркибига кирувчи хусусийлаштирилган корхоналарнинг устав жамғармаларидаги давлат улушлари ва акция пакетларининг биржа ва биржадан ташқари бозорларда асосан жисмоний шахсларга ва хорижий инвесторларга «Тошкент» республика фонд биржасининг биржа савдолари (электрон биржа савдолари) орқали сотилишини маълум қилади.

Мазкур акциядорлик жамиятлари устав фондидаги давлат улуши ҳисобланган акция пакетларининг бошланғич сотилиш баҳолари тўғрисидаги маълумотларни «Тошкент» республика фонд биржаси, «Давинком» инвестиция фирмаси, Давлат мулки қўмитасининг қўйидаги телефон рақамлари ва қўмитанинг веб-сайтига (www.spc.gov.uz) мурожаат қилган ҳолда олишингизни билдиради:

	Телефонлар
«Тошкент» республика фонд биржаси	136-07-40, 136-76-35
«Давинком» инвестиция фирмаси	132-07-32, 136-09-16
Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси	139-22-50, 139-20-66

«Тошкент» республика фонд биржасининг савдолари орқали сотиладиган корхоналар РЎЙХАТИ

№	Корхона номи	Ҳудуд	Сотиладиган давлат улуши (фонд)
«Ўзпаррандасаноат» уюшмаси			
1.	«Қушчилик» АЖ	Қорақалпоғистон Республикаси	25.0
2.	«Қият» АЖ	Қорақалпоғистон Республикаси	25.0
3.	«Наврўз» АЖ	Қорақалпоғистон Республикаси	25.0
4.	«Ниезотир паррандачилик» АЖ	Андижон вилояти	25.0
5.	«Пахтаобод паррандачилик» АЖ	Андижон вилояти	25.0
6.	«Ойим» АЖ	Андижон вилояти	25.0
7.	«Ғиждувон парранда» АЖ	Бухоро вилояти	25.0
8.	«Бухоро» АЖ	Жиззах вилояти	30.0
9.	«Ерқўрғон» АЖ	Қашқадарё вилояти	25.0
10.	«Оқ сарой» АЖ	Қашқадарё вилояти	25.0
11.	«Истиклол» АЖ	Қашқадарё вилояти	25.0
12.	«Кизилтепа парранда» АЖ	Навоий вилояти	25.0
13.	«Лочин» АЖ	Навоий вилояти	25.0
14.	«Наманган парранда» АЖ	Наманган вилояти	25.0
15.	«Уйчи парранда» АЖ	Наманган вилояти	25.0
16.	«Фарғона насли парранда» АЖ	Фарғона вилояти	25.0
17.	«Богдод парранда маҳсулотлари ИЧ» АЖ	Фарғона вилояти	25.0
18.	«Бешариқ паррандачилик» АЖ	Фарғона вилояти	25.0
19.	«Чимён парранда» АЖ	Фарғона вилояти	25.0
20.	«Рўзат Фоилов» АЖ	Хоразм вилояти	25.0
21.	«Қўшқўй паррандачилик» АЖ	Хоразм вилояти	25.0
«Ўзбекистон» акциядорлик компанияси			
22.	«Нукусалик» АЖ	Қорақалпоғистон Республикаси	25.0
23.	«Мўйнок балиқ-консерва комбинати» АЖ	Қорақалпоғистон Республикаси	25.0
24.	«Қазақдар балиқ» АЖ	Қорақалпоғистон Республикаси	25.0
25.	«Андижонбалиқ» АЖ	Андижон вилояти	25.0
26.	«Бухоробалиқсаноатсотиш» АЖ	Бухоро вилояти	25.0
27.	«Жиззахбалиқ» АЖ	Жиззах вилояти	25.0
28.	«Қашқадарёбалиқчилик» АЖ	Қашқадарё вилояти	25.0
29.	«Навоийбалиқчилик» АЖ	Навоий вилояти	25.0
30.	«Наманганбалиқ» АЖ	Наманган вилояти	25.0
31.	«Сирдарёбалиқ» АЖ	Сирдарё вилояти	25.0
32.	«Янгиербалиқ» АЖ	Сирдарё вилояти	25.0
33.	«Сурхонбалиқ» АЖ	Сурхондарё вилояти	25.0
34.	«Балиқчи» АЖ	Тошкент вилояти	25.0
35.	«Дамачи» АЖ	Тошкент вилояти	25.0
36.	«Тошкентбалиқ» АЖ	Тошкент вилояти	25.0
37.	«Чиноз омихта ем заводи» АЖ	Тошкент вилояти	25.0
38.	«Урай» АЖ	Фарғона вилояти	25.0
39.	«Бешариқбалиқ» АЖ	Фарғона вилояти	16.4
40.	«Хоразмбалиқмаҳсулотлари» АЖ	Хоразм вилояти	25.0
41.	«Айдарқўл» АЖ	Жиззах вилояти	25.0
42.	«Самарқандбалиқ» МЧЖ	Самарқанд вилояти	25.0
43.	«Балиқсавдо» МЧЖ	Самарқанд вилояти	25.0

Бошқа соҳаларда бўлганидай, халқимизнинг мусиқа санъати тарихида ҳам юлдузи абадиётга чарақлаб турган буюк зотлар бор. Юнус Ражабий ана шундай санъаткорлардан бири эди.

Та эҳтиром билан эътироф этилган эди. Ойбек уни "Ўзбек халқининг санъат отабаги" деб таърифлади. Собир Абдулла Юнус Ражабийга шундай мисраларни бағишлади:

ЮНУС РАЖАБИЙ

Юнус Ражабий мусиқий истеъдодини эрта англади. Акаси Ризқи Ражабийдан таъбир, дутор, най созларини чалишни болалигидан ўрганди. Созиладлик ва хонандликка чуқур муҳаббати бонис, Андижондан Тошкентга кўчиб келиб яшайдиган Мирқосим Хофиз унинг қадрдон киши-сига айланди. Хофизнинг меҳмонхонасига қатнаб, керак бўлса, шоғирлик хизматини ўтаб юриб, унинг репертуарида бор халқ кўшиқлари ва мақом ашуларини ўрганди.

20-йиллар бошида Самарқанд билан юртида миллий мусиқа бўйича ешларга сабоқ берди. Унинг талабалари орасида кейинчалик ўзбек маданиятининг атоқли намояндлари бўлиб етишган шоир Ҳамид Олимжон ва бастакор Толибжон Солиқовлар бор эди. Оралдан 4 йил ўтиб, Ражабий Тошкентга қайтди. Бу ерда "Учқун" ва "Намуна" мактабларида мусиқа ҳаваскорлари тўғрисида раҳбарлик қилди. Худди шу тўғрисида кейинчалик атоқли ўзбек созадоналари бўлиб етишган Орф Қосимов, Маҳмуд Юнусов, Зокиржон Солиқов, Жалил Комилжонлар илк созадоналик сабоғини олдилар.

Юнус Ражабий халқимизнинг мусиқа бойлигини, "Шашмақом" йўлининг кенг тарихи қилишга қаратилган улкан мақсадни ўз олдига қўйди. Шу мақсадда 1927 йилда Ўзбекистон радиоси хузурида ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамблини тузди. 13 кишидан иборат бу ижодий гуруҳ кейинчалик 40, ундан кейин 90 нафар созада ва хонандани ўзига бирлаштирган оркестрга айланди.

Юнус Ражабий 30-йилларда радио хузурида хотин-қизлардан иборат илк дуторчилар ансамблини ташкил этди. Дуторда чертилидиган халқ куйлари ва дутор жўрлигида айтыладиган халқ ашуларини ва кўшиқларини йиғиб, ансамблга ўргатди. Кейинчалик бу ансамбль аъёнларини Ҳанжон Тошматов раҳбарлигидаги дуторчи қизлар ансамбли давом эттирди ва ривожлантирди.

Халқ мусиқа меросини тарғиб этишда Ўзбекистон телевидение ва радиоэмиттириш давлат қўмитаси (ҳозирги Узтелеферадиокомпания) хузурида Юнус Ражабий асос солган мақомчилар ансамбли ҳам катта

ишларни олиб борди. Бу ансамблда мақомдон хофиз-санъаткорларнинг бир неча авлодлари воёга етди.

Юнус Ражабий улкан хофиз ҳам эди. Унинг ёқимли, саломатлик, кучли овози ўз вақтида, 20-йилларда буюк хофизлар Ҳожи Абдулазиз, Домла Ҳалим Ибодов, Мулла Тўйчи Тошмухаммедовларни ўзига раом этган. "Шашмақом"нинг айрим ашуларини улар Юнус Ражабий билан биргаликда ижро этишган.

Юнус Ражабий ус-тозларнинг ижрочилик санъатини, ашула айтиши йўлиларини бекам-кўст эгаллади.

Ризқи Ражабийнинг айтишича, Юнус Ражабий 600 га яқин куй, ашула ва кўшиқларни ёддан билган. Радио чолғу ансамблига ва мақомчилар ансамблига 400 дан ортиқ куй ва кўшиқларни ўргатган.

Юнус Ражабий улғу бастакор ҳам эди. Унинг 20 дан кўпроқ мусиқа спектаклини ўз ичига олади. 1959 йилда Юнус Ражабий томонидан нашр этирилган "Ўзбек халқ мусиқаси"нинг бешинчи жилди — Бухоро мақомларини ўз ичига олади. Бу китобни тайёрлаш учун санъаткор Ўзбекистон ва Тожикистонда яшайдиган ўнлаб мақом ус-тозлари, хонанда ва созадоналари билан учрашди, уларнинг ижросида мақом йўлиларини эшитди, нотага ёзди ва кунг билан уларни нашрга тайёрлади.

Юнус Ражабий 1966 йилдан бошлаб "Шашмақом"нинг ҳар бирини турли вариантлари билан алоҳида жилларда нашр этирга бошлади. Унинг охириги, олтинчи жилди 1974 йилда нашрдан чиқди. Мақомлардан Бухоро ва Самарқанд ижрочилари репертуаридаги тожикча матлар ўрнига Юнус Ражабий ўзбек мумтоз адабиётиндан, асосан, Навоийдан газаллар танлади ва мақом йўлига солди. "Шашмақом"нинг 6 жилдига кирган асарлар Ўзбекистон телерадиокомпанияси мақомчилар ансамбли ижросида грампластинкага ёзиб олинди.

Устоз санъаткор тўплаб, нашр эттирган халқимизнинг бой мусиқа мероси — маданиятимизнинг ўлмас обидасидир.

Юнус Ражабийнинг бундай баҳодирона хизматлари унинг ўзи ҳаётлигидан энг мўътабар замондошлари томонидан кат-

та эҳтиром билан эътироф этилган эди. Ойбек уни "Ўзбек халқининг санъат отабаги" деб таърифлади. Собир Абдулла Юнус Ражабийга шундай мисраларни бағишлади:

Килиши хизмат қилар элга: яшар у
Ҳамиша ёдланиб уноқун номи.
Улғу иш қилдингиз бойлики тўплаб,
Тирлади Сиз билан ўзбек мақоми.
Миртемир эса Юнус Ража-

Миллат шаъни фидойилари

1955-59 йилларда Юнус Ражабий 5 жилдан иборат "Ўзбек халқ мусиқаси" (Илбас Акбаров таҳрири остида) тўпламларини чоп эттирди. Унинг тўрт жилдига киритилган халқ куйлари, ашула ва кўшиқлари ўзбек халқи мусиқа маданиятининг кўп асрлик тарихини акс эттирди. 1959 йилда Юнус Ражабий томонидан нашр этирилган "Ўзбек халқ мусиқаси"нинг бешинчи жилди — Бухоро мақомларини ўз ичига олади. Бу китобни тайёрлаш учун санъаткор Ўзбекистон ва Тожикистонда яшайдиган ўнлаб мақом ус-тозлари, хонанда ва созадоналари билан учрашди, уларнинг ижросида мақом йўлиларини эшитди, нотага ёзди ва кунг билан уларни нашрга тайёрлади.

Миллий мусиқа ривож қилинган аҳволга тушиб қолди. Вазият кескин бўлса-да, Юнус Ражабий Ўзбекистон радиоси миллий чолғу ансамблини матонат билан сақлаб қолди. Миллий мусиқа санъати асарларини радио орқали узуксиз тарғиб этиб келди.

Бирок ансамбль фаолияти 1953 йилда умуман тўхтаб қўйилди. Миллий санъат тарғиботи ҳўкмрон сиебат таъби-га утирмади. Радиоэмиттириш фаолиятида бу анча оғир йўқотиш эди. Ниҳоят, орадан бир неча йил ўтиб, бу хато таъбир эканлиги сезилди. Уни тўзатиш учун яна Юнус Ражабийни чақиринди ва ансамблини қайта тиклаш топширилди. Атоқли санъаткор ансамблини йиғиб, уни ёшлар ҳисобига кенгайтириб, шу билан бирга, репертуарини замонавий кўп овозли, хор асарлари билан бойитиб, оркестрга айлантирди. Кейинчалик бу оркестрга

буй таваллудининг 70 йиллиги куйларида матбуотда сўз айтиб, "дунёга бергусиз гавхар тула хазинани ўз халқига қўш қўлаб тутган" ва санъаткор чексиз халқ ардоғига сазовордир, деган эди. Атоқли шоир бу таърифлар билан чекланиб қолмай, яна шундай ёзди: "Юнусов оғанинг меҳнати қаҳрамонона! Ҳа, чинакам қаҳрамон — меҳнаткаш Ражабий!"

Юнус Ражабий миллий мусиқа меросини тиклаш ва тарғиб этиш йўлида оғир синовларга ҳам дуч келди. 1932 йилда ЎзҚомпартия Марказкомининг "Маданий фронт ҳақида" номи қарори эълон қилинди. Қарорда ўзбек миллий чолғу асбоблари камситилиб, "примитившина" деб таққирланди ва улардан воз кечиш масаласи қўйилди. Қарорда ўзбек чолғу асбоблари устидан: "Феодализм даври мусиқа маданияти тараққийти ва Урта Осиё кўманчилиги қолдиғининг ҳосили" деб ҳўкм чиқарилиди. Пироваврида ўзбек чолғу асбоблари товушларини Оврупо чолғу асбоблари товушларига яқинлаштириш, ўзбеклар ҳаётига "Озарбойжон торини ва Европа скрипкасини кири-тиш" масалалари қўйилди. Сурнай билан буламон асбобларини «қайта ясаш учун Москвага юбориш» вазифаси белгиланди.

Ана шундай ҳазилкаш, тўғри сўз инсон эди Юнус ота.

Юнус Ражабийнинг ўзбек халқи мусиқа маданиятини ривожлантиришдаги улкан хизматлари — ижрочилик, бастакорлик ва ташкилотчилик фаолияти халқимиз томонидан ҳаммиша қадрланади. Юнус Ражабий Ўзбекистон мустақиллиги йилларида "Буюк хизматлари учун" ордени билан эъзоланди.

Ватанимизда Юнус Ражабий номи билан аталган театрлар, билим юртилари, кўчалар, ансамбллари бор. Унинг уй-музеи эл қалбига маърифат ва маънавийту нурини бағишлаб турибди. Фарзандлари эса халқимизнинг таниқли, севилими санъаткорларига айланди. Энг муҳими, Юнус Ражабийдан қолган улкан мусиқа санъати — халқимиз руҳиятининг жа-воҳирларидан бўлиб барҳаёт яшайверсади.

Михил САФАРОВ.

"TEZINTOM"

ЎЗ ХАРИДОРЛАРИГА ИЛСОР ТЕХНОЛОГИЯЛАР АСОСИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН КўРИМЛИК АНЖОМЛАРИНИНГ ЎТА ЗАМОНАВИЙ ТўРАЛАРИНИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

ТУРАИ РАИГАТГА УТА ЗАМОНАВИЙ ТОМ ПИШИР АЙБОМАЛАРИДА ИБОРАТ БУМИШ ТОМАЛАР ТўЛЎК КОМПЛЕКЛАРИНИ ТўШИРИШ

Ўзбекистон Республикасида ишловчи металлургларнинг "Мийда тўрама" уч сизга туратган профессиалар професионалларидир. 19 йил "Кўп турли ассортлардан (том тароми замонавий) Металлопроцессинг ва профессиалар устулаги 0,95 дан 12 метрча. 1 квадрат метр маҳсулотингиз яна 4,5 кг. Том анжонларини бермасиз гарб устулаларига шет эа замонавий таъбирлар.

ДЕВОР ВА ОСМА ШИФТ ДЕКОРАТИВ ПАНАЛАРИ, УРАНАТҚА ЗАВИМОНЛАРИ БИЛАН БИРГАЛИКДА

Тўра рағбатли шўириш тодамаси, қад-қалими 0,5 метр эрдада жасалди.

Машина: Тошкент ш. Муҳитдинов к. 1 (ТОЭМЗ-1) Мўлжал: "Буюк Ипақ йўли" м. с.т.

"ТЕЗИНТОМ" кўшма корхонаси маҳсулотларининг нархлари сезиларли камайтирилган

Тўра рағбатли ПОЛИМЕР ҚўПЛАМАЛАРИ БЕ-ЛАН БЕЗАК БЕРИШ

"МЕЕН" (Германия), фирмаси тех-нологияси асосида арғосив муҳитга металл ва эмитер устулалиги жамтасиса маҳсулотларига.

Германиянинг "НЕВО" ФИРМАСИ УСҚУНАСИДА ТАЙЁРЛАГАН ЮКСКА ВАДИЙ САВИДАГИ НОВЕ МЕТАЛЛА МАҚСУЛОТЛАРИ

Жимжондор панжаралар, сувичиқлар, гаробиб диворлар, қаддалар ва бошқа турда буюмлар.

Тел.: (998-71) 162-42-47, 162-78-59, 162-42-74. Факс 162-41-05. E-mail: tezintom@qolobalnet.uz

«Маҳалламиз паҳлавонлари»

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси, Ўзбекистон Оқсўқоллар Кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси, Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси бир неча ташкилотлар билан ҳамкорликда икки йилдан буён "Маҳалламиз паҳлавонлари" турнирини ўтказиб келишмоқда. 13-14 октябрь кунлари бўлиб ўтган навбатдаги турнир республикамизнинг барча вилоятлари ҳақида Қорақалпоғiston Республикаси билан келган 200 нафарга яқин ёш полвонлар иштирок этиши.

Ўтган йили йўлга қўйилган мусобақа ўзининг мақсадида секин-аста эришиб бормоқда. Республикамызда 9 мингдан ортиқ маҳаллалар бўлса, шуларнинг бир ярим

мингтасида ёшлар орасида жиноятчилик ҳолатлари кўзатилмаган. Бу йил эса шундай маҳаллалар сони 2559 тани ташкил этди.

Болалар спорти

цияси бош котиби Аббос Тўйчибоев. — Шунингдек, ёшларни спорт мусобақаларига жалб қилиш орқали улар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш асосий ниятимиздир.

— Баҳалар тўрт босқичда ташкил этилади, — дея гап бошлади республика «Маҳалла» жамғармаси раиси ўринбосари Садриддин Ҳасанов. — Агар эътибор берган бўлсангиз, турнирда кекса отахонлар ҳам бел олишмоқдалар. Буларнинг ёши бир жойга бориб қолганда ҳам кураш майдонида далил ҳаракатлари ёшларга урғун бўлаётди. Бу эса фарзандларимизнинг курашга бўлган иштиқларини янада орттиришига шубҳа йўқ.

Дилмурод ПАРПИЕВ, "Халқ сўзи" мухбири

БИЗНЕСИНИГИЗ УЧУН ЯНГИ ИМКОНИАТЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ

АҚШда ишлаб чиқарилган технологик усқуналар, машина ва агрегатлар сотиб олиш учун кичик ва ўрта тадбиркорликни АҚШ экспорт-импорт банки кредит йўналиши ҳисобидан хорижий валютада қўлаб-қувватлаш дастурини амалга оширмоқда.

- импорт контрактни банк томонидан молияланиши — 100 минг АҚШ долларидан 5 млн. АҚШ долларигача;
- кредит муддати — 7 йил;
- қарз олувчининг ўз маблағлари иштироки — лойиҳа қийматининг камида 25%;
- гаров таъминоти — кредит қийматининг камида 120%.

АҚШдаги потенциал технология ишлаб чиқарувчиларни излашда сизга қуйидаги интернет-сайтлар ёрдам беради:

www.processfood.com
www.packexpo.com
www.buyusa.com
www.aphoriatech.com
www.keyww.com
www.usamanufacturers.com

Лойиҳангизни муваффақиятли амалга ошириш учун АСДИ/VOCA (АҚШ) компаниясининг юқори малакали маслаҳатчилари жалб қилинган.

Кўшимча маълумотлар учун Кичик ва ўрта бизнес бош бошқармасига ёки банкнинг исталган бўлим/филиалига мурожаат қилишингиз мумкин. Телефонлар: 137-62-73, 137-63-48. www.nbu.com.

ХАЛҚ БАНКИ — СИЗНИНГ ОИЛАНГИЗ БАНКИ!

«ХАЛҚ СЎЗИ»га 9.00 дан 18.00 гача

136-09-25
132-10-63

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ. 242Х-хона

Халқов Шароф Рашидов хайрия фонди жамоаси республикада хизмат кўрсатган шифокор Мукамбар ва ҚОРИЕВНИНГ вафоти муносабати билан марҳумнинг қариндошлари ва яқинларига чуқур таъзия билдиради.

«Ўзбексавло» акциядорлик компанияси бошқаруви ва жамоаси савдо ва меҳнат фахрийси Ақром ХОЛИБОВНИНГ вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия ихсдор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Қалдрар ва ўқу юртилари бош бошқармаси бошлигининг муовини Владимир КИРИЛЛОВНИНГ вафот этганлиги маълум қилиб, марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия ихсдор этади.

«Уздунробиота» кўшма корхонаси жамоаси компания бош директорининг капитал қурилиш бўйича ўринбосари Виталий ОКШИННИНГ вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия ихсдор қилади.

«Саноатқиттехназорат» агентлиги жамоаси Ўзбекистон Республикаси «Ўзкимсанот» давлат акционерлик компанияси раиси Урин Ҳасановга волидан муҳтарамаси ХУРСАНД АЙНИНГ вафоти муносабати билан чуқур таъзия ихсдор этади.

Навоий вилояти ҳокимлиги «Ўзкимсанот» давлат акциядорлик компанияси бошқаруви раиси Урин Ҳасановга онаси ХУРСАНД АЙНИНГ вафоти муносабати билан таъзия ихсдор этади.

Тошкент молия институтини жамоаси «Ўзбекистон тарихи» кафедраси mudiri, т.ф. л., профессор Қамариддин Усмоновга онаси Солиха ИСЛОМОВНИНГ вафоти муносабати билан чуқур таъзия ихсдор қилади.

Халқ сўзи Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир хайъати: Э. Болиев (маъсул котиб — «Халқ сўзи»), П. Дюгай, Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Кучеренко, М. Миралимов, С. Мухиддинов, Ш. Ризаев, А. Саидов (бош муҳаррир ўринбосари вазифасини бажарувчи — «Народное слово»), М. Сафаров, И. Утбосаров, О. Қамбарбеков, А. Хайдаров, У. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхоналар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55;
Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўттиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 967. 22656 нускада босилган, ҳажми — 2 табоқ, Offset усулида босилган.
Қоғоз бичими А-2
Газета IBM компьютерда терилди ва операторлар Жамшад ТОҒАЕВ ва Абдул ВОЛТАЕВ томонидан шифрланди.

Таҳририятда ҳажми 5 қоголдаги энди хабарлар қабул қилинмайди.
[ ]—Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Набатчи котиб — А. Орипов.
Набатчи муҳаррир — И. Утбосаров.
Набатчи — М. Жонхонов.
Муеахҳи — М. Сўлаймонова.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга тошириш вақти — 21.00. Топширилди — 21.30 2 3 4 5 6